

Ramon Moreno Amich

Director general de Recerca

**“Tot i la crisi, la inversió
en recerca
continuarà creixent.”**

Ramon Moreno Amich és director general de Recerca de la Generalitat de Catalunya. Des del seu nomenament, l'abril del 2007, ha treballat en el desenvolupament del Pacte nacional per la recerca i la innovació, un objectiu estratègic del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa. Se sentiria especialment satisfet si en aquesta legislatura el Parlament aprovés la creació de l'Agència de Centres de Recerca. L'Agència ha de permetre racionalitzar les inversions i millorar la visibilitat del sistema de recerca de Catalunya. És catedràtic d'Ecologia a la Universitat de Girona.

Com és la recerca a Catalunya?

La recerca que es fa a Catalunya, a les universitats i als centres de recerca és molt bona. La Generalitat també ha fet un gran esforç els darrers anys per dotar Catalunya d'un sistema de centres de recerca d'excel·lència, n'ha millorat la qualitat i ha augmentat el nombre de centres, dels quals esperem arribar tenir-ne una quarantena. Es tracta de fundacions en les quals la Generalitat és el patró majoritari perquè és qui aporta la subvenció més gran, però també n'és patró la universitat en el campus o parc científic on està situat el centre. Les grans infraestructures com el Barcelona Supercomputing Center (BSC) o el Síncrotró ALBA són les que donen més visibilitat internacional al sistema. El juliol passat fins i tot va aparèixer un article a *Nature* en què s'explicava com havia canviat el panorama de la recerca a Catalunya i com ara érem un pol d'atracció per venir-hi a treballar. Però un bon indicador és que, dels 300 projectes concedits com a *starting grants* per l'European Research Council, 25 són espanyols. D'aquests, 16 corresponen a Catalunya. Hem rebut el 5 % dels *grants* quan només som l'1,5 % de la població europea.

I amb aquesta aposta, hem captat cervells?

Efectivament. Les polítiques de captació de talent el que busquen és contractar l'investigador més bo i, això sí, se'l remunera adequadament, perquè som conscients que la qualitat té un preu. D'altra banda, també s'aposta perquè els centres tinguin una taxa de renovació molt alta, amb molts investigadors júnior i pocs sèniors, la qual cosa evita el col·lapse del sistema i resol problemes que ja coneixíem de la universitat.

I com retindrem aquest talent?

Fixeu-vos bé que el concepte és un altre. Sempre es fa èmfasi a retenir talent, però la qüestió més important és disposar de talent contínuament. Els centres tenen una estructura molt petita i, per tant, tendeixen a tenir uns pocs sèniors, que són els que donen prestigi i continuïtat. Per sota hi ha els investigadors júnior i els *postdocs*, que, quan surtin d'aquests centres, podran aspirar a una bona feina al sector privat gràcies a l'experiència adquirida als centres de referència. L'objectiu és disposar en tot moment del cycle més productiu de cada investigador..

Com es finança aquest sistema?

El sistema es finança de manera adequada. Els centres reben un finançament a nivell dels millors centres d'Europa, perquè sabem que es gasta d'una manera molt controlada, eficaç i eficient. Parlem de volums molt elevats. Per exemple, l'Institut Català de Recerca de l'Aigua (ICRA), que és al Parc de la UdG, arribarà a tenir en tres anys tres milions i mig d'euros de subvenció i l'objectiu és que, per cada euro que posem, ells n'aconsegueixin dos.

La recerca pot canviar les inèrcies de l'economia d'un país?

El que pretenem és que en l'àmbit industrial es passi d'explorar una llicència a explotar tecnologia pròpia i, si és possible, vendre tecnologia fent negoci. També volem superar que el motiu pel qual s'instal·len les empreses aquí sigui per la mà

d'obra barata —que ja no ho és— i ho facin pel valor afegit que representa tenir unitats de R+D mixtes amb els nostres centres de recerca.

Quin paper fa la universitat en la recerca?

Quantitativament, la majoria de la recerca es fa a les universitats. Però ens cal superar les dificultats per potenciar la recerca d'excel·lència en el si dels departaments i instituts universitaris. En paral·lel, estem treballant per adscriure els centres de recerca a les universitats, però fent que mantinguin la seva flexibilitat i independència malgrat que treballin de manera conjunta, i que aquesta activitat pugui ser comptabilitzada com a recerca pròpia per les universitats.

I com es mesura l'eficàcia del sistema, pel nombre de patents?

El nombre de patents és un dels indicadors. I aquest és un punt feble que tenim ara. Hem aconseguit un gran reconeixement internacional, es generen moltes publicacions, però tenim poques patents i encara poca explotació dels

“Sempre es fa èmfasi a retenir talent, però la qüestió més important és disposar de talent contínuament.”

“L'assignatura pendent és fer que tot plegat sigui conegut pel ciutadà, que sàpiga que aquests diners que s'inverteixen en recerca són necessaris per fer el canvi d'una economia de la producció a una economia del coneixement.”

resultats de la recerca. Hem de fer que als centres s'estengui aquesta cultura i que sorgeixi la figura del *valoritzador*, que és aquell expert capaç d'agafar el resultat de la recerca i fer-lo vendible. Ara encara no tenim ni la cultura ni les estructures: és el nostre taló d'Aquil·les. Jo diria, però, que aquest panorama està canviant molt de pressa, perquè, si fa un any només s'havien generat dues *spin offs*, ara ja n'hi ha deu.

I els ciutadans, són conscients d'aquesta política?

L'assignatura pendent és fer que tot plegat sigui conegut pel ciutadà, que sàpiga que aquests diners que s'inverteixen en recerca són necessaris per fer el canvi d'una economia de la producció a una economia del coneixement. Un dels problemes és que no hi ha hagut una visibilitat suficient. Per exemple, tothom coneix el Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), però els ciutadans no tenen prou clara la nostra estructura de recerca. Ara crearem l'Agència de Centres de Recerca, que ajudarà en aquest sentit i promourà serveis comuns, sinergies i economies d'escala. Aquesta és una aposta innovadora que esperem poder aprovar aquesta legislatura. Volem que sigui com ICREA, que a partir d'una estructura molt petita ha aconseguit un gran èxit.

“S’han fet accions importants per intentar que Girona disposi de centres emblemàtics i de referència. Un és l’Institut de Recerca de l’Aigua (ICRA).”

“El que busquem amb el Pacte nacional per la recerca i la innovació és dibuixar un horitzó per quinze anys, perquè les empreses i les estructures de recerca el que necessiten per esdevenir referents és una garantia d’estabilitat.”

El Pla de recerca i innovació vigent finalitza aquest any. Què s’espera del següent?

Abans d'això, voldria dir-vos que ara treballem en el Pacte nacional per la recerca i la innovació. El Pacte ens ha portat molta feina i ha estat consensuat amb les universitats, els sindicats, les organitzacions patronals i el mateix Govern. Davant de tot hem pretès que els actors se sentin còmodes. El que busquem és dibuixar un horitzó per quinze anys, perquè les empreses i les estructures de recerca el que necessiten per esdevenir referents és una garantia d'estabilitat. Assolir el Pacte ha estat una de les prioritats del conseller i de la comissionada i és d'aquest pacte que es desprenen els plans de recerca i innovació. En el pròxim, el període d'aplicació passa de quatre a cinc anys, per adaptarlo al programa europeu. Amb tot, el Pla preveu un creixement de la inversió malgrat les retallades pressupostàries, perquè és un sector estratègic en el qual no es pot perdre l'avantatge aconseguit fins ara.

Les noves estructures de recerca preveuen un equilibri territorial?

Barcelona és com un forat negre que ho atreu tot. S'han fet accions importants per intentar que Girona disposi de centres emblemàtics i de referència. Un és l'Institut de Recerca de l'Aigua (ICRA), que ha d'esdevenir el nucli del clúster europeu de més envergadura al voltant de la recerca de l'aigua. També és per aquest motiu que ens incorporarem com a patrons a l'Institut d'Investigació Biomèdica Girona (IdiBGi), per potenciar-lo. L'aposta estratègica és fer un cercle virtuós que ha de captar investigadors que després faran la docència a les facultats i viceversa.

L'aigua és un exemple a partir de l'ICRA, el turisme ha de ser un altre aspecte emblemàtic.

